

Yeni Müfredat

SINIF İÇİ ÖLÇME ETKİNLİKLERİ

5

Sosyal Bilgiler
5. Sınıf

SB.5.2.3.

İLİMİZDE
YAŞANABİLECEK
AFETLER VE ETKİLERİ

A) Aşağıda verilen açıklamaları afetlerle doğru şekilde eşleştiriniz.

2 ÇİĞ

- EROZYON

3 SEL

4 DEPREM

1 HEYELAN

5 OBRUK

1

Bu afet sadece yumuşak toprak örtüsünün kayması olarak düşünülmemelidir. Bu örtüyle birlikte dev kayalar, ağaçlar, yol ve dolgu malzemeleri de yerlerinden kopup gelir. Bu afetin önlenmesi için yerleşim alanları yer bilimleri ve mühendislik açısından incelenmelidir.

2

Bu afeti önlemek için kar yağışının fazla olduğu eğimli araziler ağaçlandırılmalıdır. Afet tehlikesi olan yerlerde perdeleme yapılmalıdır. Buralardan geçerken gürültü çıkarıcı hareketlerden kaçınılmalıdır.

3

Bu afeti önlemek için özellikle doğal çevreye duyarlı olunmalıdır. Bu amaçla doğal bitki örtüsü özellikle de ormanlar korunmalı, dik yamaçlar teraslanarak eğim azaltılmalı ve akarsu kenarlarına yerleşmeler kurulmamalıdır.

4

Yer kabuğunun derin katmanlarının kırılıp yer değiştirmesi ile oluşan sarsıntılardır. Bu afet sonucu meydana gelen titreşimler geçtikleri ortamı ve yeryüzünü sarsarak yıkıcı etkiye sebep olabilir.

5

Yer altı sularının aşındırdığı toprak katmanının çökmesi sonucu oluşan derin çukurlara denir. Bu afeti artıran riskler arasında aşırı tarımsal sulama yapmak vardır. Toprağın çökmesi ile oluşan bu afetin artması özellikle yaylacılık faaliyetlerine ve tarım yapılan alanlara zarar vermektedir.

B) Aşağıda afetlere karşı bireysel olarak alabileceğimiz tedbirlerden bazıları verilmiştir. Bu tedbirleri "Afet Öncesi" ve "Afet Sonrası" olarak gruplandırınız.

Aşağıdaki tabloların başlığını yönergeye göre doldurunuz.

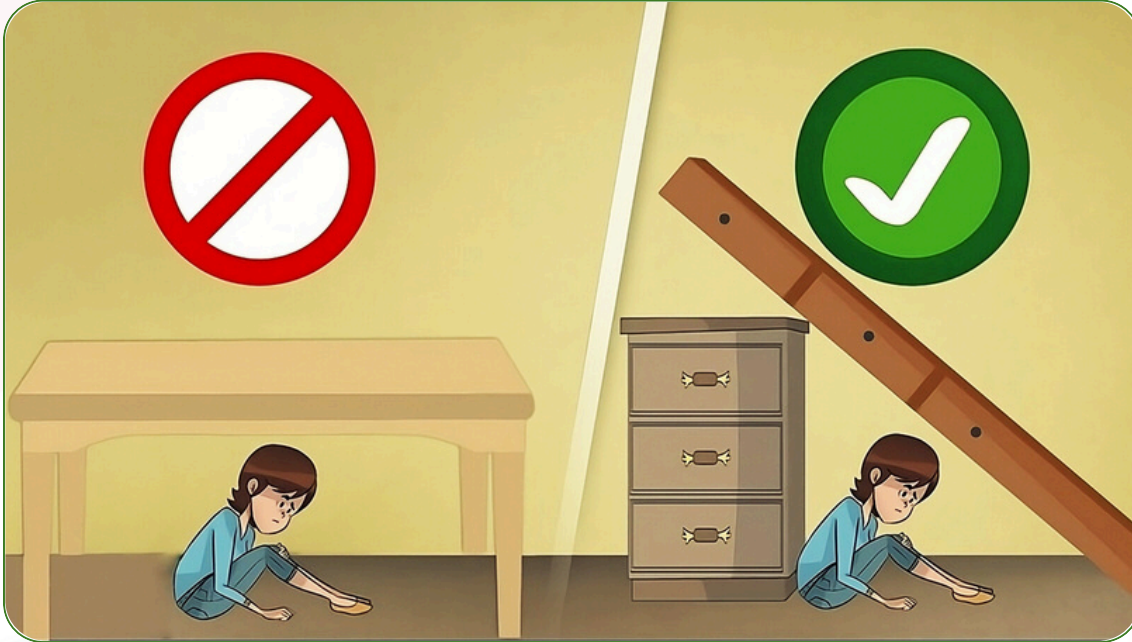
a) "Afet Sonrası"

- Önceden belirlediğimiz güvenli alanlara geçmeliyiz.
- Acil bir durum olmadıkça iletişim araçlarını kullanmamalıyız.
- Afetle mücadele eden ekiplerle uyum içinde hareket etmeliyiz.

b) "Afet Öncesi"

- Afetler konusunda okulda verilen eğitimlere önem vermeliyiz.
- Afetler ve alınabilecek tedbirler hakkında araştırma yapmalıyız.
- Afet anında ve sonrasında yapılması gerekenleri planlamalıyız.

C) Aşağıda verilen soruları görselden hareketle cevaplandırınız.

1. Görselde verilen hareket hangi afet sırasında yapılmış olabilir? Yazınız.

CEVAP: Deprem sırasında...

2. Söz konusu afetin zararlarını azaltmak için neler yapılmalıdır? Yazınız.

CEVAP: Fay hatları üzerine yerleşim yeri kurulmamalı, Depreme dayanıklı yapılar inşa edilmeli

D) Aşağıda afetlerle ilgili bazı ifadeler verilmiştir. Bu ifadeleri okuyunuz ve doğru olanların başına (D) yanlış olanların başına (Y) yazınız. Yanlış olan ifadelerin altında verilen boşluklara doğrusunu yazınız.

Kontrol Zamanı

1. D İnsanlar, afetlerin bir kısmının oluşumuna doğrudan veya dolaylı etki edebilirler.

2. D Büyük bir depremden sonra oluşan daha hafif sarsıntılara ise artçı depremler denir.

3. Y Bitki örtüsünün gür ve yağışın fazla olduğu yerlerde erozyon olasılığı daha fazladır.

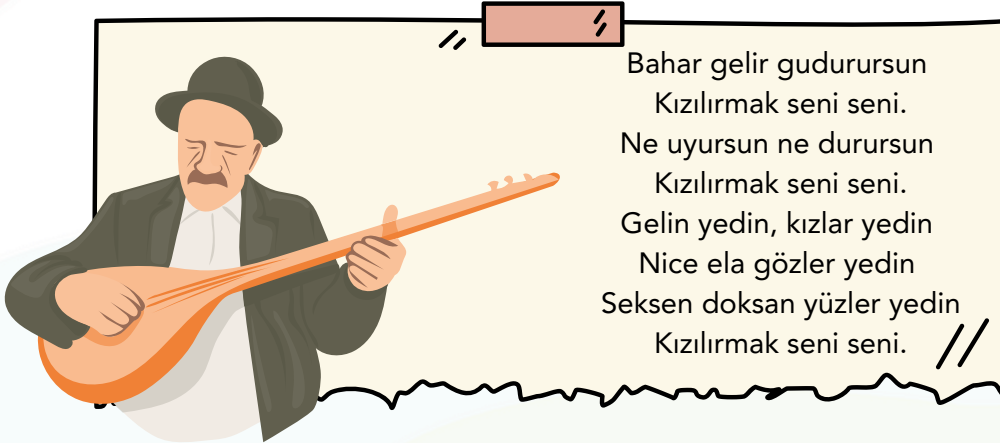
Bitki örtüsünün zayıf olduğu yerlerde erozyon olasılığı fazladır.

4. D Afet sırasında tehlike oluşturacak alanlardan uzak durmalıyız.

5. Y İlkbahar aylarında karların erimeye başlamasıyla birlikte sel baskınlarında azalma görülür.

İlkbahar aylarında karların erimeye başlamasıyla birlikte sel baskınlarında artış görülür.

E) Aşık Veysel mısralarında hangi afetin etkisinden söz etmiş olabilir? Yazınız.

Bahar gelir gudurursun
Kızılırmak seni seni.
Ne uyursun ne durursun
Kızılırmak seni seni.
Gelin yedin, kızlar yedin
Nice ela gözler yedin
Seksen doksan yüzler yedin
Kızılırmak seni seni.

Sel felaketi

1. Söz konusu afetin zararlarını azaltmak için neler yapılmalıdır? Yazınız.

CEVAP:

Dere yataklarına yerleşim izni verilmemelidir.

1. Afetler, ciddi anlamda can ve mal kaybına neden olan olaylardır ve insanlar üzerinde derin izler bırakır. Afetlerin tam anlamıyla önlenmesi mümkün değildir. Ancak gerekli önlemler alınarak, afetlerin etkileri en aza indirilebilir.

Buna göre;

- I. Konutların yumuşak zemin ve fay hatları üzerine yapılmaması,
- II. Dolaplar ve devrilebilecek benzeri eşyaların birbirine ve duvara sabitlenmesi,
- III. Sanayi tesislerindeki fabrika bacalarının filtrelenmesi

durumlarından hangileri doğrudan depreme yönelik alınabilecek tedbirler arasındadır?

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

2. Rize'de etkili olan şiddetli yağış, saat 00.30 sıralarında heyelana yol açtı. Heyelanda iki kişinin yaşadığı ev, toprak altında kaldı. Komşuların haber vermesi üzerine AFAD, Jandarma ve Rize Arama Kurtarma Ekibi (RİKE) tarafından arama kurtarma çalışması başlatıldı. Heyelanın şehirde büyük maddi zarara sebebiyet verdiği ortaya çıktı. (Genel Ağ Haberi)

Bu bilgilere bakılarak afetler hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Maddi kayıplara neden olabilir.
- B) İnsanların yaşamları olumsuz yönde etkilenir.
- C) Ortaya çıkmasında tümüyle insan etkisi vardır.
- D) Yaşam alanlarına zarar verebilir.

3. Yoğun kar yağışı nedeniyle oluşan olumsuz hava koşulları, özellikle iç ve doğu bölgelerimizde eğitimin aksamasına yol açmakta ve eğitim-öğretim faaliyetlerinin kesintiye uğramasına sebep olmaktadır.

Buna göre aşağıdaki şehirlerden hangisinde okulların kar nedeniyle tatil edilme durumuna daha az rastlanır?

- A) Kars
- B) Van
- C) Antalya
- D) Kayseri

4. a) Benim yaşadığım bölgede eğitim oldukça fazladır. Her mevsim bol yağış alan bölgemizde toprak suya doymuştur ve genellikle nemlidir.

b) Ortalama yükseltinin fazla olduğu bir kentte yaşıyorum. Kış aylarının oldukça soğuk geçtiği, kar yağışının çok olduğu kentimizde yer şekilleri de engebelerdir.

c) Benim yaşadığım şehirde toprak; suyun ve rüzgârın etkisiyle aşınıp taşınır. Bunun en önemli nedeni ise bitki örtüsünün zayıf olmasıdır.

Bu bilgileri paylaşan kişilerin yaşadıkları yerlerde görülmesi beklenen doğal afetler eşleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi dışta kalır?

- A) Heyelan
- B) Erozyon
- C) Obruk oluşumu
- D) Çığ

